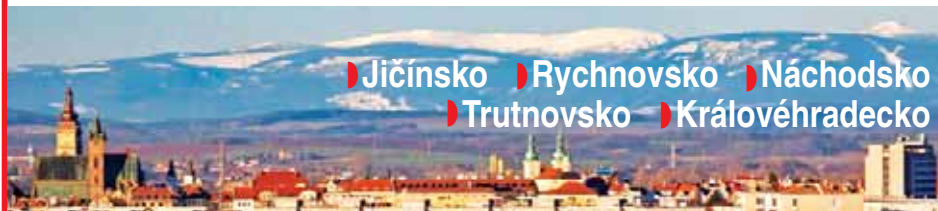

USEDÁM

*Usedám a píší
pár drobných veršů,
že celý svět
leží na mé dlani.
Když slunce
svítí na mou dlaň,
jako by svět
rozkvetl šeríkem.
Bez válek
a násilí.*

Jan Dawidko

KRAJÁNEK

› Jičínsko › Rychnovsko › Náchodsko
› Trutnovsko › Královéhradecko

Měsíčník z Královéhradeckého kraje › ročník 21 › číslo 5 › květen 2020 › cena 5 Kč

»»» Slovo předsedkyně KhKV KSČM

75. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

Ve víru současných událostí si ani neuvědomujeme, že je tu opět výročí ukončení II. světové války. Můžeme být rádi, že již tři čtvrtě století je na světě poměrný klid, ač různá menší ohniska konfliktů tu stále jsou, ale žádná z nich nedosahují tak hrozných rozměrů, jakou měla poslední světová válka. Jen málo zemí jí bylo ušetřeno. Byly zničeny obrovské kulturní i ekonomické hodnoty. Stála desítky milionů životů a vedle toho poznamenala celé generace prožitým utrpením. Kolik rodin oplakávalo své blízké, kolik milionů lidí přišlo o své domovy, byly zničeny průmyslové komplexy, rozryta pole válečnou vřavou.

Dnes, kdy jsme vystaveni zkoušce koronavirovou infekcí, již někteří pláčou nad finančními ztrátami, nad omezeným cestováním či kulturním vyžitím. Tato zkouška je, ve srovnání s tím, co museli prožít všichni po dobu šestiletého válečného konfliktu, zcela nepatrná. Měli bychom dát přednost životu a ochraně zdraví před hmotnými zisky. Hospodářství se může opět obnovit, ale zmařený život již nikoliv.

Jsou lidé, kteří se dokážou obětovat pro ostatní, ale též tací, kteří v každé situaci hledí jen na svůj prospěch. Oceňme ty, kteří nehledí jen na sebe a zneumožníme různým spekulantům a šmejdům, aby z nouzové situace těžili. Měli bychom podporovat ty, kteří pracují ve prospěch celé společnosti, a těm i třeba finančně pomoci, ale zabraňme, aby se na společném neštěstí někteří jedinci pěkně napakovali.

To bude úkol naší nejbližší budoucnosti.

Věra ŽIŽKOVÁ

KONEC VÁLKY NEBO DEN VÍTĚZSTVÍ?

Dlouhých 75 let uplynulo od konce 2. světové války. Dnes se sice oficiálně neválčí, ale trvá permanentně „hybridní válka“. Za posledních třicet let jsme také chytřejší: válku nezačalo v roce 1939 nacistické Německo, ale Sovětský svaz; Československo v roce 1945 osvobodili Američané a Praha dokonce sama za mohutného přispění vlasovců. Sověti přišli k hotovému. V kalendáři se znovu ocitl Den vítězství, ale na den 8. května.

Ještě jsme nezapomněli, že s návrhem přišel poslanec FS Miloš Zeman. Třikrát běda, až se dostanou podobné moudrosti do učebnic. Historii monopolně píše jeden pražský „ústav“ na Žižkově.

Historické nesmysly slíjí, jak odcházejí pamětníci. Dobře placení poslanci v Bruselu dali korunu. SSSR – agresor! Mrzí mně velmi, že „ano“ hlasoval i bývalý ministr David, který se mi chlubil, že děda zakládal KSČ. My však zůstaňme v posledních květnových dnech roku 1945 ve východních Čechách.

Květen 1945 v Čechách

Prakticky v celé České kotlině operovala počátkem května skupina německé armády MITTE-STŘED pod velením kovaného nacisty maršála Ferdinanda Schörnera (1892–1973). Podle rozkazů nového německého prezidenta Karla Dönitze (1891–1980) měl bojovat proti bolševikům. Maršál disponoval: 990 000 vojáků, 2000 tanků, 10 000 děl a tisíci letadel. Je velkou iluzí, že k porážce by stačilo několik divizí americké armády v západních Čechách.

Pokračování na str. 2

KONEC VÁLKY NEBO DEN VÍTĚZSTVÍ?

➔ Dokončení ze str. 1

Musíme však poznamenat:

– dne 3. května 1945 vypuklo v Chuchelně pod Kozákovem první povstání proti Němcům. První ozbrojený střet ve střední Evropě, první barikáda. Partyzáni a ozbrojení občané za čas ovládali Lomnici nad Popelkou, Semily a Novou Paku. Jičínské gestapo si nevědělo rady. Na místě prvního střetnutí postavili občané v Chuchelně skromný památník s textem: „Dne 3. 5. 1945 v této obci vypuklo povstání proti německým okupantům vedené sovětskými vojáky, které se rozšířilo do celého Podkrkonoší“. O 46 let později, 24. 9. 1991 v noci jako zloději, dva místní občané M. a L. památník s traktorem zničili. Dodatečně vše posvětilo obecní zastupitelstvo, že text je nepravdivý. Ano. Povstání se z Chuchelně nerozšířilo jen do Podkrkonoší, ale do celých Čech a vedli ho skutečně ruští partyzáni. Nechtěl bych být v kůži dvou vandalů! Událost je zaznamenána i v Dějinách světa.

– Schörnerův štáb skupiny armád MITTE se usadil v Lázních Velichovky. Američané přijeli vyjednat 7. 5. 1945. Z Plzně podniklo cestu přes celé Čechy pět transportérů, tři kulometné džípy, dvě štábní limuzíny, sanitky a rozhlasový vůz. Bez problémů po cestě. Doprovázely je německé tanky. Co ve Velichovkách Američané vyjednali, nevíme. Je fakt, že německé jednotky poté bez boje směřovaly houfně do amerického zajetí, stejně jako K. H. Frank a pražské

gestapo. Maršál Schörner odletěl do Bavorska, kde se vzdal Američanům, jeho štábní kolonu rozstřílely sovětské tanky 8. 5. 1945 u Žatce.

Dne 7. května 1945 byla zahájena Pražská operace Rudé armády. V odpoledních hodinách 9. května pronikly na území kraje přes Odolov a Rtyň v Podkrkonoší vojska 21. armády 1. Ukrajinského frontu. Po cestě z polské Wroclavi se musely probíjet. Bojovalo se i v Bělovsi. Ve večerních hodinách dorazily Sověti do Dvora Králové n. L.

Z východu na území kraje mířily jednotky 4. Ukrajinského frontu v časných ranních hodinách 9. 5. ve dvou směrech: od Šumperku a od Olomouce. Průzkumníci se na cestě do Prahy nezas-

tavovali. Prvním byl Ivan Nikolajevič Kurošcepov (1923–2009), čestný občan Hradce Králové. Přes Hradec Králové průzkumníky převedl Čech A. Haller. Po průzkumních následovala kolona 100 tanků a nákladní auta s pěchotou. I zde se Němci nevzdávali. Kolona od Červené Vody se zastavila před Králíky u bývalých jatek. Tři parlamentáři šli vyjednat kapitulaci. Nevrátili se, Němci je zastřelili. Sovětští vojáci leží na králickém hřbitově. Hrob je vzorně udržován. K vážnému střetu s Němci došlo i v Rovensku p. Troskami.

V posledních dnech války bojovalo ve východních Čechách se zbraní v ruce na 2000 partyzánů. Rozhodující podíl na osvobození však měli vojáci Rudé armády. Starejme se alespoň o jejich hroby a památníky.

Jaroslav ŠTRAIT

Hořice 5. 5. 1945

FOTO – Archiv

Práce matka pokroku

Vznešená přirovnání jen zřídka vystihují velice přesně skutečnost. Ovšem označení práce jako matky pokroku je výjimkou. Má sílu definice. Lidé na celém světě první květnový den oslavují práci. A věru mají proč.

Nebyli bychom lidmi

Evoluční biologie prokázala, že úloha práce při vzniku unikátního živočišného druhu, jakým je člověk, byla klíčová. Zatímco ostatní živočichové se vyvíjeli k stále větší morfofyziologické specializaci na určitý druh života v určitém prostředí, druh hominidů se vydal cestou univerzalizace, během níž vytvořil jeho vývoj natolik unikátní nástroj, jakým je lidská ruka. Práce jako přetváření přírodních produktů a zároveň socializační prvek zavedla

evoluci původně živočišného druhu na cestu socializace a sebeuvědomění. Vznikla nová forma existence hmoty – společnost a v ní nositel sociálních vztahů a jejich tvůrce zároveň – Homo sapiens sapiens.

Není práce jako práce

Zjednodušeně si popíšeme vývoj práce. Ze skupiny převážně pokrevně spjatých lidí, kde již došlo k určité dělbě práce – minimálně mezi prací muže a ženy, kde si byli členové víceméně rovni a pracovali společně, přinesla zvýšená produktivita práce nerovnost a posléze vznik soukromého vlastnictví. Další vývoj přinesl práci otrokou, kdy pracovní nástroje byly děleny na mlčící, bučící a mluvící. Pracovní prostředky i lidé jako zdroj pra-

covní síly byli majetkem. Novou rasovou podobu prastarého druhu práce vymysleli v USA historicky nedávno.

Snaha dosáhnout vyšší produktivity vedla k vzniku nevolnictví, kdy pracovník byl osobně závislý na svém pánu a zároveň ochránci, po obhospodaření panského majetku mohl pracovat na svém políčku. Povinnost roboty a odvod desátek patří k této historické podobě práce.

Další etapou byl vznik námezdní práce, který zrušil osobní závislost pracujících na vlastních výrobních prostředcích. Zdánlivě tak pracovní smlouvu uzavírají

Pokračování na str. 3

➔

Práce matka pokroku

➔

Dokončení ze str. 2

dva rovnoprávní lidé, kde jedni vlastní výrobní prostředky a druzí jen svoji pracovní sílu. Vlastník výrobních prostředků platí dělníkovi cenu jeho práce, tedy společensky nutné náklady na obnovu a reprodukci jeho pracovní síly. Čím složitější jsou výrobní technologie, tím vyšší cenu práce má. Fyzická práce je postupně nahrazována prací duševní a tento proces se urychluje. Námezdní charakter práce však zůstává. To je podstatou kapitalismu. Celé dějiny lidstva jsou zároveň, až do vzniku historicky první formy socialismu, dějinami různých forem vykořisťování lidí jinými lidmi. Jedni žili a žijí na úkor ostatních.

Poučení ze socialismu

Zatímco zdaleka ne všichni, kdo bojují za sociálně spravedlivou společnost bez vykořisťování, se z vývoje budování socialismu poučili, kapitál se poučil zásadně – socialismus znamená jeho konec. Princip námezdní práce se naučil šikovně zastírat. Třeba tím, že některé výrobní prostředky předá do vlastnictví pracujícím. Vztah k výrobním prostředkům totiž není jen v poloze vlastním – nevlastním, ale ten, kdo určuje využití pracovních prostředků, ten rozhoduje.

Námezdní pracovník bývá připoutáván i systémem benefitů a oddanou péčí páne zaměstnavatelovou. Jako kdysi Baťa, dnes jsou způsoby zainteresování, a tudíž i vykořisťování námezdních pracovníků mnohem subtilnější a vypracovanější. Ovšem svým rozvojem kapitalismus, přinášející stále větší pracovní specializaci, vytváří i stále větší závislost pracujících jeden na druhém, prakticky prohlubuje rozpor mezi zespolečenštěním výroby a soukromým přivlastňováním jejích výsledků. Tím plodí vlastní konec, jehož nebezpečí čelí mj. větší kontrolou lidí a silnější manipulací jejich vědomím.

Svátek práce

V roce 1886 ukončil dne 4. května masakr na chicagském náměstí Haymarket velké stávkové a demonstrační hnutí dělníků za osmihodinovou pracovní dobu. Součástí byla i generální stávka, která se uskutečnila 1. května a účastnilo se jí na 350 000 dělníků z různých koutů USA. Dne 3. května byli při srážce s policií tři dělníci

zastřeleni. O den později na Haymarketu hodil neznámý pachatel na policisty bombu, která zabila sedm osob a 70 jich zranila. Předáci anarchosyndikalistů byli zatčeni a odsouzeni – čtyři byli popraveni, jeden spáchal sebevraždu a další tři putovali do vězení.

V roce 1889 ustanovil Mezinárodní dělnický kongres v Paříži na památku chicagských událostí 1. květen dnem boje za osmihodinovou pracovní dobu a Svátkem práce. Jen USA slaví svátek práce jako státní svátek 1. září. Příznačné, že.

Hezký bezkoronavirový svátek přeje všem

Taťána LANKAŠOVÁ

Letošní oslavy Svátku práce a pietní akty se musí obejít bez účasti veřejnosti.

))) Z jednání krajského zastupitelstva

KRAJSKÉ ZASTUPITELSTVO VE ZVLÁŠTNÍM REŽIMU

V době nouzového stavu v republice ohrožené virovou nákazou Covid-19 se Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje konalo za specifických podmínek. Krajský zastupitelé se po odvolaném březnovém jednání sešli 20. dubna. Byli však rozesazeni, aby byly mezi nimi rozestupy. Ne všichni tedy seděli v sále vybaveném hlasovacím zařízením, hlasy sčítaly úřednice ze čtyř bloků zastupitelů. Návrhovou komisi zastoupil předsedající, hejtmán Jiří Štěpán (ČSSD).

Po prvních projednaných bodech se ozval Ivan Adamec (ODS) s tím, že se mu způsob hlasování nelíbí, že nevidí na kolegy, jak hlasují. Ale jiná cesta zatím nebyla připravena a hejtmán se ptal, „zda by chtěl jednání na letišti...“

Martin Červíček (ODS), namítal k projednávaným bodům, že se očekávají finanční ztráty a body programu tomu nejsou přizpůsobeny. Nechtěl hlasovat hromadně o některých bodech, tak, jak to navrhoval předsedající. Zejména ne o individuálních dotacích. Souhlas také nedostaly od dalších zastupitelů. V průběhu jednání bylo pak několik dalších bodů prosazeno k samostatnému projednání místo blokového hlasování o více bodech najednou.

Nejdůležitějším bodem projednávání se stala první změna rozpočtu roku 2020.

Rudolf Cogan (STAN+VČ) – vysvětloval, že ekonomika půjde do krize, v dopravě nebudou tržby, ani v zoo (asi 20 mil. ztráty), je třeba šetřit na provozních výdajích, potom nutně krátit investice. Změna rozpočtu počítá s krácením výdajů na dopravu (40 mil.), budou sníženy daňové příjmy 0,5 mld. Naštěstí je přijatý úvěr 900 mil., z něj už se začalo čerpat. Na Radě by se měly zastavit všechny dotace, protože budou možná jiné programy. Některé akce, třeba sportovní se neuskuteční. O 150 mil. jdou daňové příjmy dolů. Fond rozvoje – akce asi budou zastaveny, nebo jen pod příslibem. Úspory provozu o 5 % a o 10 % z investic.

Navrhl také, aby Zastupitelstvo zmocnilo Radu ke změnám rozpočtu, protože situace bude nejistá – krizový stav, volby, bude trvat dlouho, než se vše rozběhne.

To zastupitelé odmítli, protože nebyly uvedené jasné podmínky.

Z dalších schvalovaných oblastí prošel příspěvek pro Barevné domky Hajnice i Ústav soc. péče pro mládež Kvasiny. Prošly další peníze pro oblast školství i záměry vzdělávací soustavy kraje, dofinancování tradičních sportovních akcí, dostalo se na Krkonošský cyklomaraton. Čtyři zemědělské školy dostanou vybavení pro multimediální učebny (po 1,6 mil.) nebo Muzeum VČ na projekt Digitální brána do dějin i Filharmonie dostane finance na nový klavír (polovinu od města HK). Zastupitelé odhlasovali dotace pro region – na územní plány dobrovolných svazků obcí, pro prodejny celkem 3 mil., hasičské jednotky, na obnovu místních částí obcí. Jen žadatelé z oblasti ochrany přírody a zemědělství (včelaři) nebyli zastupiteli podpořeni. Ani finance pro investice do dálkových cyklotras. Vybrali jsme jen některé dotace a podpořené akce.

V jednání se opět projevil vzájemné neshody mezi radními v přístupu k řešení financí v tomto krizovém období. Kraj vložil do nemocnic v krizovém období 236 mil. Do ochranných prostředků 37 mil. Příští jednání Krajského zastupitelstva Královéhradeckého kraje má být 4. května od 10 hodin. Můžete jej sledovat online z webu kraje. (vha)

» Se Zdeňkem Ondráčkem o jednání Sněmovny

Jak byste zhodnotil jednání Poslanecké sněmovny v posledním období? Která přijatá opatření podle vás byla nejvýznamnější?

V období vyhlášené karantény se uskutečnila dvě mimořádná jednání. Obě jednání bych hodnotil jako krizová. Nejen proto, že probíhala ve stavu nouze, ale i jak jsme jed-

nali. Mnoho tisků, ale hrozně málo času na jejich prostudování, na konzultace s odborníky a kvalifikované rozhodnutí. Emoce a zase jen emoce. Poslední dva dny se jednalo více jak 15 respektive 19 hodin v kuse a vše s jednou rouškou na puse. Významných pro naše spoluobčany, na které dopadla opatření v souvislosti s koronavirem byla většina, a proto bych nevyzdvíhal žádný. Snad se nám podařilo pomoci většině spoluobčanů, kteří pomoc potřebují.

Co byste preferoval v pomoci občanům, postižených ztrátou výdělků v důsledku krizového stavu v ČR?

Nelze vyzdvihnout pouze jedno či dvě přijatá opatření, protože jde o celý soubor. Víte, ona ztráta výdělků či příjmu je problematická, ale pokud ji dáte na pomyslné misky vah se zdravím svým nebo osob blízkých, může se najednou jevit až jako druhořadá. Já bych každému přál především zdraví a věřím, že náš stát je tak silný, že nenechá nikoho padnout ani ekonomicky.

Co byste vytkl vládě, že v současném stavu řeší pomalu, nebo vůbec ne, v oblasti bezpečnosti?

Pokud jsem otázkou omezen pouze na oblast bezpečnosti tak musím uvést, že konkrétní nedostatky se snažím s vládou, resp. ministerstvem vnitra, policejním prezidiem nebo ministerstvem spravedlnosti a vězeňskou službou řešit operativně. Vzhledem k tomu, že se nám daří nedostatky nebo problémy uspokojivě řešit, nebylo by kolegiální toto teď veřejně ventilovat. Velmi si vážím důvěry policistů, strážníků městských i obecních policií, vězeňských dozorců a dalších,

kteří jsou ochotni mě oslovit a se svými profesními problémy se mi svěřit a společně je pak řešit. Na hodnocení vlády bude dostatek času až se vypořádáme s koronavirem.

Do té doby mi dovozte, abych každému z příslušníků, ale i zdravotníkům za jejich službu v této nelehké době poděkoval.

(vha)

Z facebooku Zdeňka Ondráčka

Přátelé, 15. 4. proběhlo další jednání ústředního krizového štábu. Kromě obvyklých informací a kontroly plnění jednotlivých úkolů a opatření se nejvíce diskutovalo o uvolňování režimu na hranicích. Vznikla pro to nová pracovní skupina, která to bude řešit. Druhým problémem je nedostatek lidí pro sezónní zemědělské práce. Hledá se cesta, jak je přivést ze zahraničí a eliminovat riziko zavlečení nákazy. Já navrhl povolat studenty nižších ročníků VŠ. To prý ale naráží na nemožnost jim to nařídít, resp. ta možnost tu je jen ve stavu nouze, a ten má končit už 30. 4. (já hlasoval pro návrh do 11. 5.). ODS a celé pravice další prodloužení už odmítají. Co tedy budeme na podzim sklízet, je stále ve hvězdách.

Soběstačnost bude prvořadým úkolem

Téma, o kterém bude řeč, nabývá na významu. Problém, o kterém se ví, ale neřeší se a přitom jde o základní povinnost státu. Krize, která nás postihne, je nevyhnutelná a již dnes se dá předvídat, že bude nedostatek potravin, že budeme mít značné problémy v některých lokalitách se zásobováním pitnou vodou a počet takových míst bude narůstat. Toto nejsou žádné tajnosti, to jsou fakta a dávno založené tendence, o kterých se dlouhodobě ví, ale bohužel radikální řešení na stole není.

Co je třeba vyřešit

1. Víme, že bude nedostatek brambor, zeleniny a ovoce a dalších zemědělských produktů. A co dělá stát? Mlčí.

Zemědělci vesele sejí tak, jak se to stalo zvykem podle dotací, stejné plodiny devastující zemědělskou půdu a krajinu. Sejí nekonečné lány řepky olejky, kukuřice... Produkce obilovin dosahovaná před rokem 1989 klesla téměř na polovinu. Stát by měl přijmout taková opatření – a to ihned –, která povedou k razantnímu zvýšení ploch pro pěstování zeleniny a založení sadů. Razantně musí dojít ke zvýšení ploch zemědělské půdy pro sadbu brambor. Podpořit následné zpracování v potravinářských firmách.

2. Dá se téměř s jistotou předpokládat, že bude nedostatek masa, a to všeho druhu. Markantní nedostatek bude masa vepřového. Je nutné podpořit chovy prasat pro radikální zvýšení produkce vepřového masa.

3. Je třeba vydat úplný zákaz prodeje státní zemědělské půdy, pronajímat jen těm, kteří na ni sami hospodaří.

4. Stát musí převzít úplnou zodpovědnost za hospodaření v lesích ČR. Obnovit činnost státních podniků, zejména v oblasti zpracovatelského průmyslu. Po kúrovcové kalamitě bude nedostatek dřeva pro stavebnictví.

5. Ochrana vody a vodních zdrojů se musí stát prioritou. Je to strategická komodita. Stát bude muset vydat úplný zákaz používání pitné vody, zejména z hlubinných vrtů, pro zalévání a zavlažování. Stát bude rovněž nucen přijmout zákonná opatření pro navrácení hospodaření s vodou do rukou státu, měst a obcí.

Václav ORT,
místopředseda ÚV KSČM
a místopředseda OV KSČM Jičín

Prožívám nouzový stav, zatím v zaměstnání

Zeptali jsme se mladšího z čtenářů Krajánku na to, jak prožívá současný nouzový stav v republice, vyhlášený v březnu v souvislosti s výskytem silně nakažlivého virového onemocnění Covid-19 a nařízení karantény – nevycházení, nesrocování se, nošení roušek, zavřených obchodů, restaurací a dalších omezení.

JOSEF TYLŠ, TRUTNOVSKO, 35 LET

Jak ve svém povolání nyní prožíváte celonárodní nouzový stav?

V současnosti jsem zaměstnán jako testovací technik rozvaděčů. Přibližně týden před uzavřením hranic můj zaměstnavatel přistoupil k prvním krokům při vyhlášení nouzového stavu v republice. Byl jsem proškolen na tzv. krizový plán č. 1. To znamená, jak dodržovat hygienu a vyvarovat se přímému kontaktu s osobami přijíždějícími z rizikových destinací. Pracujeme už dva týdny v rouškách, které nám dává zaměstnavatel. Je například upravený režim pohybu v kantýně a každý den je nám měřena tělesná teplota. Ve firmě, kde pracuji, není a nebyl zatím evidován žádný případ onemocnění a výroba funguje bez přerušení.

POMOC

Členky Levicových klubů žen nesedí v současné korovinové době s rukama za zády. Mnoho z nich šíje roušky nejen pro rodinu, např. i 91letá Marie N., mladší nakupují a obsluhují ty, kteří ven nechodí. O své aktivitě informovala Táňa Šormová na facebooku:

„Tak jako asi dnes každý se snaží nějak pomáhat, „hlídám“ a snažím se i trochu učit s dětmi zaměstnanců jedné domácí pečovatelské služby v HK. Zapojili jsme se s dětmi do akce Svět maluje duhu (pro štěstí s bojem s korovirem) a trošku jsme okrášlili okna a dveře. No a pár velikonocních zajíců se určitě také povedlo (viz foto). Tak všem jen duhu v duši a na modré obloze.“

Vyrovnávejte se v rodině s péčí o děti, když nemohou do školy?

Přítelkyně je v domácnosti a jejím zaměstnáním je péče o osobu blízkou, tedy našeho staršího invalidního syna. Takže pro ni se toho tolik nezměnilo. Jen doma přibyl mladší syn. Jako školákovi mu chodí zadání učiva elektronicky a musím uznat, že to není žádná sranda, ale zvládáme to snad dobře. Se synem téměř každý den jezdíme na kolečkových bruslích s rouškami po cyklostezce. Není to totéž, jako za normálního stavu, ale možnosti sportovat jsou.

Jsou nouzová opatření snesitelná?

Posouzení, zda jsou opatření přísná, nebo nikoliv, to je věcí názoru každého. Úplně zpočátku jsem nebyl velkým příznivcem tak razantních změn během krátké doby, ale s odstupem času si myslím, že opatření a jejich načasování bylo

správné. Osobně mám větší problém jako zaměstnanec s kompenzací mzdy. Kdybych musel zůstat doma v důsledku zavření provozu, tak jen za 60 procent výdělku. Nemyslím si, že je férové zdravému člověku zakázat pracovat a platit ho téměř jako v době pracovní neschopnosti.

(vha)

Josef Tylš na krajské konferenci KSČM v únoru.

ANI NÁCHODSKO NEBYLO UŠETŘENO

Ani Náchodsko nebylo ušetřeno nákazy Covid-19 a patří i k nejvíce postiženým v Královéhradeckém kraji. Po počátečním šoku z nedostatku všech ochranných prostředků a desinfekcí se začali aktivizovat i dobrovolníci z řad členů KSČM a sympatizantů. Šíjí roušky nejen pro svoji potřebu, ale postupně dodávají i dalším potřebným.

Roušky od Milady Jarolímkové nosí prodavačky v náchodském Lidlu, Domově důchodců v Tmavém Dole, velká rodina v Náchodě, pečovatelská služba v Jaroměři a Domov důchodců v Příbrami. Více než sto jich odeslala poštou do jiných míst a pro místní potřebu už ani

nepočítá. Šíjí ale i muži. Člen OV KSČM Luboš Míl z Červeného Kostelce „obšil“ celou svoji rodinu a okolí. Další stovky roušek našli v Broumově, České Skalici a v Jaroměři. Potřeba roušek a dezinfekce nebude polevovat, a proto předsedkyně OV a stínová ministryně zdravotnictví za KSČM Mgr. Soňa Marková nakoupila v tiskárně BNB v Malém Poříčí 2 000 kusů roušek pro domov důchodců v Červeném Kostelci, pro pečovatelskou službu a domov pro seniory v Jaroměři. Podařilo se jí zajistit i desinfekční prostředky sestrám pečovatelské služby v Jaroměři a v domově důchodců v Červeném Kostelci.

(jž)

Boje v květnu 1945 při osvobozování Jičínska

Střety partyzánů a revolučních bojovníků s německými oddíly probíhaly i v těsném okolí Jičína. Připomeňme alespoň tři.

Jeden proběhl 9. 5. 1945 na křižovatce silnic z Vokšic do Březiny a Hlásné Lhoty, kde podlehl lépe vyzbrojeným Němcům **Jan Hus, Jožka Havelka a Miroslav Mádle** z Bukvice. Pokusili se zničit pancéřovou pěstí německý tank, neměli potřebou zkušenost, nepodařilo se jim to. Padli hrdinskou smrtí. V místě tuto událost připomíná pomníček.

Druhá tragická událost se stala 10. května 1945 u Butovse, kde byl těžce raněn a na následky zranění zemřel mladý Jičínák **Miroslav Průša**. Jeho pomníček je umístěn před budovou obchodní akademie v Jičíně.

Třetí obětí bojových střetů mezi Němci a našimi bojovníky byl **npor. Josef**

Šimek, který padl na výjezdu z Popovic do Jičína, kde je také pomníček, který tuto tragedii připomíná.

Podmínky Jičína v revolučním převratu v roce 1945 byly specifické. Ve městě po celou dobu okupace byla silná německá vojenská posádka, sídlo gestapa, Oberlandratu. V čele posádky byl v závěrečném období mjr. Anthalt, Oberlandrat vedl Dr. Pillat, v čele gestapa byl Lehner. Přes tuto složitou situaci již v pondělí 7. května byl v Jičíně ustaven revoluční národní výbor v čele s **JUDr. Karlem Kloučkem**, místním advokátem a přední osobností města. Později jej vystřídal mechanik od Knotků, komunist **Josef Dvořák**. Na vytvoření a složení nového orgánu se dohodly tehdejší jičínské odbojové a politické skupiny.

Mezi prvními aktivitami revolučního orgánu byla jednání o převzetí německých vojenských, policejních a správních orgánů. Na jejich revoluční převzetí síly nebyly. V tom směru je třeba vyzvednout, ocenit aktivitu **JUDr. Karla Kloučka**, jehož jednání vyústila v celkem klidné převzetí, předání moci do českých rukou.

**Z pera Miroslava BARTONĚ
Více na webu a facebooku
OV KSČM Jičín**

Úklid v okolí památníku v Odolově

Ještě nezačalo ani pořádně jaro a už předseda oblastní rady z Úpicka a člen OV KSČM v Trutnově Luboš Medek zorganizoval zahájení úprav v parčíku před Památníkem osvobození v Malých Svatoňovicích – Odolově.

Na tomto místě bylo nutné porazit několik vzrostlých jedlů. Některé poškodil silný vítr a několik dalších bylo třeba pokácet z bezpečnostních důvodů, jak rozhodl pozvaný odborník. Profesionální lesáci provedli odborné poražení označených stromů. O další práce se podělili členové KČP a KSČM, kteří poražené stromy rozřezali a odstraněné větve částečně spálili a část si někteří vzali na topení. Ostatní byly odvezeny ve spolupráci s Obecním úřadem v Malých Svatoňovicích na obecní skládku dřevního odpadu, kde budou zpracovány na štěpku.

V tomto parčíku je naplánováno v úzké spolupráci s Obecním úřadem, zřízení dětského koutku a instalace informačních tabulí. Na některých si budou moci zájemci přečíst jména obětí, lidí, kteří zahynuli v koncentračních táborech nebo byli zastřeleni či popraveni v období květnového povstání v roce 1945 na Úpicku. Na dalším panelu bude informace o historii budování Památ-

níku osvobození vč. fotodokumentace. Bohužel, v době, kdy píšu tyto řádky, není jisté, jestli se 8. května plánovaná krajská akce uskuteční. Důvodem je současná pandemie způsobená koronavirem, která zasahuje celý svět. Nikdo netuší, kdy a jak vše skončí! My přesto budeme v přípravách pokračovat tak, jako kdyby se oslavy 75. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou uskutečnily podle plánu.

**Jaroslav VRBA, KČP Úpice
FOTO – autor**

Události v Náchodě Bělovi 9. května 1945

Kapitulace německé posádky v Náchodě byla podepsána 8. května 1945 ve 22 hodin. Během noci pak opustili příslušníci této posádky město. Již od doby odstraňování německých nápisů se ve městě objevovaly ve stále větší míře československé a 9. května i rudé a sovětské vlajky.

Zatímco vojáci wehrmachtu se bez větších problémů nechávali odzbrojit, příslušníci zbraní SS ještě odpoledne 9. května zastřelili tři místní dobrovolníky – **Emila Beldu, Vladimíra Hralu a Martina Huževku**. Velitel strážního oddílu v oblasti německé celnice, štábní kapitán **Půlpán**, se proto rozhodl neodzbrojovat je a umožnit jim volný průchod. Z tohoto důvodu se jejich uzavírací jednotka přibližně s osmi samohybnými děly a pěším doprovodem dostala bez problémů až na náchodské náměstí. Zde po 18. hodině zastavili, ale po chvíli se vrátili zpět k hranicím, aby pozdrželi první sovětské vojáky a umožnili tak hlavnímu proudu uprchlíků získat čas k nočnímu ústupu směrem k americké armádě.

K hlavnímu střetu mezi příslušníky SS a přijíždějícími sovětskými dělostřeleckými soupravami došlo v prostoru nové české celnice. Rudoarmějci útok nečekali, protože

Běloves.

od podepsání kapitulace uplynula řada hodin. Po krátkém boji byli přemoženi a většinou se ukryli ve sklepení celnice. Odtud byli vyzváni k východu, již beze zbraní a se zvednutýma rukama. Byli povražděni převážně ranou do týla. S několika desítkami sovětských vojáků zahynulo devět našich dobrovolníků. Desítky dalších byly zraněny.

Teprve poté mohl Náchod nadšeně přivítat své osvoboditele, příslušníky 291. gatčinské divize v čele s generálem **Vasilem Kazimirovičem Zajončkovským**. Dne 12. května se konal výpravný pohřeb obětí z Běloves. Tehdy v Náchodě skončila válka.

**Soňa MARKOVÁ,
předsedkyně OV KSČM v Náchodě**

V Borohrádku našly seniorky 1500 roušek

Město Borohrádek vyzvalo občany v březnu o pomoc ke zhotovení roušek. Hned druhý den jsme v naší klubovně zřídili malou manufakturu na výrobu roušek, včetně stříhání materiálu, žehlení, šití a kompletace.

Po čtyři dny jsme se scházely – 8 až 10 děvčat, senierek. Z vlastního doneseného materiálu jsme zhotovily 1500 kusů roušek, které jsme předaly starostovi našeho města. Problém byl se zajištěním gumy a tkanic, ale i ty se nám podařilo sehnat. Tuto pomoc městu a našim spoluobčanům jsme vykonaly rády, naší odměnou byl pocit, že jsme udělaly něco navíc a pomohly dobré věci. Ale takových lidí je v dnešní těžké době stovky a tisíce.

Všechna děvčata jsou členkami Klubu důchodců v Borohrádku, který má 92 členů. Naše aktivity jsou bohaté, pořádáme kulturní, zábavné i sportovní činnosti.

Marie ČERNÁ, předsedkyně
Klubu důchodců
FOTO – Miroslav PALHOUN

Stopování památníků

Do fotografování pomníčků padlým v poslední světové válce se pustil OV Jičín.

Smutná zpráva z Německa

Odešel přítel Československa a Hradce Králové **Josef Witkowski** (1933-2020). Pocházel z Ostravy, v roce 1945 byl spolu s matkou a bratrem odsunut do městečka Hettstedtu v Sasku Anhaltsku. I jeho zásluhou se podařilo znovu obnovit družební vztahy mezi Magdeburem a Východočeským krajem po roce 1989. Při vzájemných návštěvách mezi KSČM v Hradci Králové a Die Linke Josef Witkowski vždy úspěšně tlumočil. Zemřel 23. března 2020. **Čest jeho památce!**

Jaroslav ŠTRAIT

(Na obr. zprava: Krista W., Josef W. a J. Š.)

ROZLOUČENÍ

ZO KSČM č. 42 s lítostí oznamuje, že **13. 4. zemřel její dlouholetý člen Jiří Břeň z Hradce Králové.**

Dlouholetá členka strany **Eliška Vacková z Plácek zemřela 3. dubna ve věku 95 let.**

Čest jejich památce!

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

NÁCHODSKO

Devadesátky se dožívá **František Seidl** z Náchoda, ZO KSČM mu přeje za celoživotní práci mnoho zdraví, štěstí a pohody v dalších letech. V Červeném Kostelci se dožívají 85 let **Zdeněk Lokvenc, RSDr. Luboš Míl** se dožívá v plné síle 80 let a 45 let oslaví předseda ZO **Michal Kúrthy**. Členové ZO všem přejí mnoho zdraví, štěstí a pohody v dalších letech.

TRUTNOVSKO

Milan Erben ze Dvora Králové nad Labem oslaví sedmdesátiny. **Květoslava Máchová** z Trutnova a **Josef Svoboda** ze Dvora Králové nad Labem oslavují 80 let. **Vlastimil Kubíček** ze Dvora Králové nad Labem má 88 let a **Drahlava Samková** z Trutnova oslaví zasloužených 95 let.

K významným životním výročím přeje jubilantům OV KSČM Trutnov a členové ze ZO ještě mnoho dnů a let prožitých ve zdraví.

JIČÍNSKO

V květnu oslaví kulatá výročí **František Klacek** z Brodku 45 let, 55 let **Vladimíra Podlipná** z Hořic v P., sedmdesátku **Hana Rumlová** z Nové Paky a devadesátin se dožívají **Bohuslava Horáková** z Jičína a **Soňa Hoffmannová** z Hořic v P.

OV KSČM Jičín všem přeje všem jubilantkám a jubilantovi hodně zdraví a spokojenosti v dalším životě.

KRÁLOVÉHRADECKO

Sedmdesátiny oslavují **Květa Volejníková** ze ZO 54 HK, **Alexandra Hrušešová** ZO 54 HK a **František Sejkora** z Klamoše. **Karel Příbyl** ze ZO 26 HK slaví 85 let. Devadesátka již čeká na **Jaroslava Drahého** ZO 29 HK a **Jaroslavu Skalickou** ze ZO 29 HK.

Pevné zdraví a mnoho spokojených příštích dnů, dobré přátele a pečovatele přeje OV KSČM Hradec Králové a členové ze základních organizací.

RYCHNOVSKO

Jan Janeček z Kostelce nad Orlicí oslaví 75 let a stejné narozeniny bude mít **Jana Henclová** z Opočna. **Václav Divíšek** z Rychnova nad Kněžnou se dožívá 90 let a **Milada Šimůnková** z Týniště nad Orlicí slaví 65 let.

Oslavenčům přejeme dobré zdraví a co nejvíce pohody do dalších let.

kscm-Nachod.cz * kscmjcz.cz * kscmhk.cz * kscm-Trutnov.cz *
kscmrk.cz * kscmkrhk.cz

KRAJÁNEK – měsíčník z Královéhradeckého kraje, ročník 21. Toto číslo vyšlo v květnu 2020 v Hradci Králové. Evidenční číslo: MK ČR E 10060. Vydává Královéhradecký krajský výbor KSČM, Všeohrdova 194, 500 02 Hradec Králové. Redakce, tel.: 608 476 828. Příspěvky posílejte do 15. dne v měsíci na výše uvedenou adresu, nebo na e-mail: krajaneck@volny.cz. Neoznačené snímky jsou volně přístupné nebo v majetku redakce. Nevytištěné příspěvky zaslané do Krajánku budou zveřejněny na webu <http://kscmkrhk.cz>.

VÝZVA OD SRDCE

Slovenští aktivisté vyzvali obyvatele evropských zemí, aby vzdali hold vojákům Rudé armády, kteří padli za jejich svobodu v bojích s nacisty. Vyfotografovali se na pozadí pomníků postavených těmto hrdinům, a poté uveřejňovali tyto fotografie na sociálních sítích a na elektronických platformách ruských velvyslanectví.

„Rudá armáda před 75 lety osvobodila Evropu od nacismu. Hrdinství ruského lidu a dalších národů SSSR nám

Vladimír Brandejs
VZPOMÍNKA

*Pamatuji roky
jak balvany těžké.
Pamatuji oblohu
bez mraků -
a přece k neunesení...*

*Smrt
chodila po lidech.*

*Pak místo hrůzných ohňů
v tmách zahořely květy
a uprášení snědí muži
na ramenou přinášeli radost
a do náručí něžně brali děti.*

*Jen někteří
na pokraji města v tichu březek
vyhloubili hrob
a sbili kříže.*

*Už je to dávno,
řada dlouhých i krátkých let.
Mně zůstane ta vzpomínka
a nikdy nevyhasne do šedavých vět.*

umožnilo přežít a řídit svůj osud, ale válka si vyžádala životy milionů sovětských občanů – našich osvoboditelů. Smrt vojáků Rudé armády a nekonečný zármutek jejich příbuzných je nezhojitelná historická rána. Nikdy nezmizí z našich srdcí a z naší paměti,“ sdělil ruským médiím iniciátor akce s názvem „Slovenská výzva – jsem vděčný Rudé armádě!“, prezident Slovenské lékařské unie specialistů Andrej Janco.

O stejnou podporu žádají „Veteráni ozbrojených sil a bezpečnostních sborů“.

▯▯▯ KRAJÁNKOVY DOBROTY Z JEDNOHO PEKÁČE

Bolehošťský závitok

Poměr podle počtu strávníků:

● **vepřové plátky po 100 g (kýta, krkovička)** ● **100 g brambor na osobu** ● **okapané bolehošťské zelí (vrchovatá lžíce na závitok)** ● **malá cibule** ● **1 dl bílého vína** ● **grilovací koření** ● **sůl.**

Plátky masa lehce naklepeme, po druhé straně osolíme, po druhé štědře zasypeme grilovacím kořením. Na stranu grilovacího koření položíme zelí, plátek stočíme a zajistíme párátkem. Do pekáčku pokrájíme cibulku najemno, urovnáme závitky, podlijeme vínem a dáme do přehřáté trouby péci půl hodiny na 200 stupňů.. V při-

Vařila Taťana LANKAŠOVÁ

▯▯▯ POZVÁNKY

Veškeré květnové a červnové akce na veřejnosti budou potvrzeny nebo zrušeny pořadateli z příslušného OV KSČM, podle podmínek vládou vyhlášeného nouzového stavu.

Oslavy Svátku práce 1. máje

Oslavy Svátku práce se nemohou na veřejných prostranstvích s účastí občanů konat. Oslavit a připomenout si historii májových průvodů můžeme jen v soukromí. Můžete posílat do Krajánku oskenované fotografie z májových oslav a vzpomínky, na máje, které se pojí s nějakým hezkým zážitkem (krajaneck@volny.cz). Umístíme je na web kscmkrhk.cz

PIETNÍ AKTY

Pietní akty k uctění obětí při osvobození Československa se mohou konat jen za přítomnosti dvou zástupců organizací KSČM a dalších sdružení, kteří položí věnce a květiny. Každý může samozřejmě položit ve vhodnou dobu vlastní květiny a zapálit svíčku. Měli bychom vzpomenout každého rudoarmějce, partyzána, občana, kteří mají pamětní desku, pomníček, památník, i těch, kteří leží v polích, v lesích a u cest už bez pomníčků. Ti už žalovat na zapomnění nemohou.

CHYSTANÉ AKCE

Dne 6. setkání v Luisině údolí a výstup na Velkou Deštnou (od 10 h.) (?)

13. 6. sraz šlapacích Moskvičů v Náchodě (?)

20. 6. Choustníkovo Hradiště od 10 h.

29. 8. setkání na Pomezních Boudách

5. 9. setkání občanů ve Svojsčicích

LKŽ HK – V důsledku vyhlášení nouzového stavu v ČR odvoláváme květnovou besedu (13. 5.). Zveme však členky na první možné setkání **11. 6. od 14 h. do zasedačky U Švagerků.**